

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut
Datum
2022-02-10

1 (8)
Ärendebeteckning
213-11949-2021

Vilhelmina kommun
912 81 Vilhelmina

VILHELMINA KOMMUN KOMMUNSTYRELSEN		
2022 -02- 14		
Umr		

Lokala ordningsföreskrifter Vilhelmina kommun

Beslut

Länsstyrelsen upphäver Vilhelmina kommuns lokala ordningsföreskrifter såvitt avser 3, 22 och 23 §§.

Länsstyrelsen begär att beslutet om upphävande anslås på kommunens anslagstavla.

Skälen till länsstyrelsens beslut

Rättsliga utgångspunkter

En kommun får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs utöver de regler som finns i ordningslagen (1993:1617), OL, för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Av ordningslagen följer att allmänna vägar, gator, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som upplåtits för sitt ändamål utgör offentlig plats. Huvudprincipen vad gäller offentlig plats är den att enbart områden eller utrymmen som allmänheten har tillträde till utan att behöva erlagga avgift eller som det annars ställs upp särskilda krav för att få vistas på utgör sådan plats. Andra platser dit allmänheten förvisso har tillträde men inte har någon anledning att vistas i, t.ex. väntsal och biljetthall utan att andra serviceinrättningar finns tillgängliga, anses inte alltid utgöra offentlig plats. (prop 1992/93:210 om ny ordningslag m.m. s 239 f).

Kommunen får också föreskriva att anläggningar för lek, idrott, camping eller friluftsliv, badplatser, järnvägsområden, begravningsplatser och andra sådana områden, om de inte omfattas av de platser som i ordningslagen anges vara offentliga, ska jämföras med offentliga platser vid tillämpning av lokala föreskrifter. Även detta gäller under förutsättning att områdena är tillgängliga för allmänheten vilket uttalas i förarbeten. (prop. 1992/93:210 om ny ordningslag m.m. s 58 ff)

Kommunens föreskrifter får inte angå förhållanden som är reglerade i ordningslagen eller annan författning eller som enligt lagen eller annan författning kan regleras på något annat sätt. Föreskrifterna får

inte lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet, de får därmed inte sträcka sig längre än nödvändigt i sakligt, geografiskt och tidsmässigt avseende (RÅ 1974 B1010, RÅ 1977 Bb 101, RÅ 1982 Ab 106 och RÅ 1980 2:55). Av förarbetena till ordningslagen framgår att lokala ordningsföreskrifter inte får ges ett större geografiskt tillämpningsområde än vad som är påkallat (prop. 1992/93:210 s. 144). Av praxis framgår också att reglerna måste ges ett sådant innehåll och utformas med sådan exakthet att det finns en möjlighet att tillämpa dem och övervaka efterlevnaden av dem (RÅ 1992 ref. 75). Om brott mot föreskrifterna är straffbelagda inskräper det ytterligare vikten av att regleringen är begränsad till områden där starka skäl finns därför.

Länsstyrelsen ska upphäva en föreskrift som strider mot ordningslagen.

Vilhelmina kommuns lokala ordningsföreskrifter

Kommunfullmäktige beslutade den 13 december 2021 om lokala ordningsföreskrifter. Förändringar har skett gällande föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde (3 §), bestämmelser om förtäring av alkohol (13 §), hundar (18, 19 §§), hästar (22 §) och ridning och löpning (23 §).

Följdändring har också skett i bestämmelsen gällande överträdelse av lokal ordningsföreskrift (25 §) så till vida att samtliga ordningsregler i ovan angivna paragrafer inkluderas.

Efter kommunfullmäktiges beslut har bestämmelserna följande lydelse.

3 §

Vid tillämpningen av 3 kap ordningslagen och dessa föreskrifter ska, med stöd av 1 kap 2 § andra stycket ordningslagen, följande områden jämföras med offentlig plats:

- Campingplatser
- Idrottsplatser med tillhörande parkeringar
- Friluftsområden (Baksjötjärnsområdet, Gubbseleforsen, Småbåtshamn, Samevistet)
- Badplatser
- Kyrkogårdar och begravningsplatser
- Kulturresevat (Kyrkstaden)
- Skolparken
- Tingshusparken
- Torget
- South Lapland Airport
- Järnvägsstation och resecentrum

13 §

Spritdrycker, vin och starköl får inte förtäras på offentlig plats inom de områden som framgår av kartbilaga offentlig plats. Undantag:
Restaurangverksamhet med serveringstillstånd, inklusive uteserveringar/avgränsat område i direkt anslutning till serveringsstället under de beslutade serveringstiderna.

18 §

Hundar ska hållas under sådan tillsyn att de inte orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Hundar ska hållas kopplade på offentlig plats inom tätbebyggt område, se kartor. Hundar får inte vistas lös eller rastas på begravningsplats.

När en hund inte hålls kopplad ska den ha halsband på sig med ägarens namn, adress och telefonnummer.

19 §

På offentlig plats inom tätbebyggt område ska föreningar efter hundar plockas upp, se kartor tätbebyggt område.

Regler om tillsyn över hundar finns också i Lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter samt i Jaktlagen och Jaktförordningen.

22 §

Föreningar efter hästar ska av ägare, nyttjare och vårdare plockas upp på offentlig plats på de områden som jämföras med offentlig plats enligt ordningslagen (se även 3 § avseende tillämpning) och dessutom inom detaljplanlagt område varvid gränsen räknas från yttre delen av gator, vägar och kvarter m.m.

23 §

Ridning får inte ske i följande motionsspår: Vilhelmina elljusspår.
Löpning och promenader är förbjudna i anlagda skidspår om inte annat skyltas.

25 §

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot någon av 5-9 §§, 10 § första stycket, 11 §, 12 § första stycket, 13 §, 14 § första och andra styckena, 15-16 §§ och 18-23 §§ kan dömas till penningböter enligt 3 kap 22 § andra stycket ordningslagen. I ordningslagen finns också bestämmelser om förelägganden och förverkanden.

Länsstyrelsens bedömning

3 §

Kommunen har genom uppräknings i 3 § jämförat vissa områden med offentlig plats, däribland hela South Lapland Airport. Huvuddelen av flygplatsen har allmänheten inte tillträde till utan att särskilda krav ställs, bl.a. genom bestämmelser i luftfartslagen (2010:500) och luftfartsförordningen (2010:770), varför dessa delar inte under några omständigheter kan jämföras med offentlig plats. Endast en mindre del av flygplatsen är tillgänglig för allmänheten. Dock kan den inte

sågas fungera som en samlingsplats i anslutning till exempelvis butiker, näringsställen eller serviceinrättningar. Kommunen har därmed jämställt område med offentlig plats på ett sätt som strider mot ordningslagen i och med att bemyndigandet i 3 kap. 8 § OL överskrids. 3 § ska därför upphävas.

13 §

Gällande föreskrifter om alkoholförtäringförbud på offentliga platser inom det område som framgår av kartbilaga till föreskrifterna benämnd "offentlig plats" och som utgörs av delar av Vilhelmina tätort har länsstyrelsen inget att erinra.

18, 19 §§

Om föreskrifter om bl.a. kopplings- och upplockningstvång gällande hundar har länsstyrelsen inget att erinra.

22 §

Kommunen har inledningsvis föreskrivit att *"Föroreningar efter hästar ska [...] plockas upp på offentlig plats på de områden som jämföras med offentlig plats enligt ordningslagen (se även 3 § avseende tillämpning) [...]"* Sett till vad kommunen är bemyndigad att föreskriva kan bestämmelsen tolkas att som mest gälla på de platser som utgör offentlig plats enligt ordningslagen tillsammans med de platser kommunen enligt 3 § föreskrifterna jämföras med offentlig plats. Detta skulle innebära att tillämpningsområdet för upplockningstvånget utgörs av alla offentliga platser inom kommunen, dvs. ett geografiskt vidsträckt område sannolikt större än nödvändigt. Det skulle lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet och därmed strida mot ordningslagen varför bestämmelsen i sådant fall ska upphävas. Av ordalydelsen, och även med beaktande av vad som följer i nästa stycke, kan dock bestämmelsens inledning tolkas att enbart gälla på de platser kommunen enligt 3 § föreskrifterna jämföras med offentlig plats.

Bestämmelsen fortsätter *"[...] och dessutom inom detaljplanelagt område varvid gränsen räknas från yttre delen av gator, vägar och kvarter m.m."*. Det får även här med beaktande av kommunens bemyndigande förutsättas att kommunen föreskrivit om upplockningstvång på offentlig plats, då belägen inom detaljplanelagt område vars gränser ska räknas på angivet sätt. Bestämmelsens fortsättning kan då förstås utöka den geografiska räckvidden från de i 3 § angivna platserna till att även innefatta de platser, inom detaljplanelagt område, som enligt ordningslagen utgör offentlig plats.

Länsstyrelsen anser att ovanstående visar att bestämmelsen inte getts sådant innehåll eller sådan exakt utformning att det utan svårigheter

finns möjlighet att tillämpa den och övervaka efterlevnaden av den. Bestämmelsens formuleringar är inte så noga definierade och entydiga att den allmänhet som åläggs följa den utan svårighet kan uttyda innebörden och avgöra var den blir tillämplig. Mot bakgrund av dessa förhållanden är länsstyrelsens bedömning att bestämmelsen i 22 § strider mot ordningslagen varför den ska upphävas.

23 §

Kommunen har inledningsvis föreskrivit att ridning inte får ske i Vilhelmina elljusspår. Om detta har länsstyrelsen inget att erinra. *ok*

Kommunen har också föreskrivit att *"löpning och promenader är förbjudna i anlagda skidspår om inte annat skyltas"*. Av ordalydelsen i bestämmelsen kan ingen geografisk begränsning uttydas, det går därmed inte att avgöra vilka skidspår som avses annat än att de är belägna inom kommunen. Länsstyrelsen har svårt att se det påkallat att reglera löpning och promenader i samtliga skidspår inom kommunen, det geografiska tillämpningsområdet blir därmed allt för vidsträckt och lägger därmed onödigt tvång på allmänheten eller annars obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Redan av den anledningen strider bestämmelsen i 23 § mot ordningslagen varför den ska upphävas.

Vidare går det inte av ordalydelsen uttyda vad som avses med eller utmärker ett anlagt skidspår, vilket innebär att det blir svårt att bestämma innebörden såväl som räckvidden av bestämmelsen. Med detta följer även svårigheter att tillämpa och övervaka efterlevnaden av bestämmelsen. Formuleringen i bestämmelsen är inte så noga definierad och entydig att den allmänhet som åläggs följa den utan svårighet kan uttyda innebörden och avgöra var den blir tillämplig. Även av denna anledning anses bestämmelsen i 23 § strida mot ordningslagen varför den ska upphävas.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Av 1 kap 2 § OL framgår att med offentlig plats enligt ordningslagen avses

1. allmänna vägar,
2. gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål,
3. områden som i detaljplan redovisas som kvartersmark för hamnverksamhet, om de har upplåtits för detta ändamål och är tillgängliga för allmänheten, samt

4. andra landområden och utrymmen inomhus som stadigvarande används för allmän trafik.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, en kommun får föreskriva att anläggningar för lek, idrott, camping eller friluftsliv, badplatser, järnvägsområden, begravningsplatser och andra sådana områden, om de inte omfattas av bestämmelserna i första stycket, skall jämnställas med offentliga platser vid tillämpning av 3 kap. och av lokala föreskrifter, under förutsättning att områdena är tillgängliga för allmänheten.

Om ett område som enligt första stycket är tillgängligt för allmänheten endast under vissa tider, är det offentlig plats endast under dessa. Detsamma gäller områden som omfattas av en föreskrift enligt andra stycket.

Av 3 kap 8 § OL framgår att regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, en kommun får meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats.

Av 3 kap 12 § OL framgår att föreskrifter enligt 8 § inte får angå förhållanden som är reglerade i OL eller som enligt lagen eller annan författning kan regleras på något annat sätt. Föreskrifterna får inte lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

Av 3 kap 13 § OL framgår att kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva föreskrifter som avses i 3 kap. 8 § omedelbart ska anmälas till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen ska upphäva en föreskrift som strider mot ordningslagen. Länsstyrelsens beslut om upphävande ska fattas inom tre veckor från den dag kommunens beslut anmälts till länsstyrelsen. Om det behövs längre tid för prövningen, får tiden förlängas till högst två månader.

Av 1 § första stycket förordning (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt OL framgår att kommuner får meddela föreskrifter enligt 1 kap 2 § andra stycket samt 3 kap 8 § OL.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chefsjurist Maria Törnblom med länsjurist Moa Garpebring som föredragande.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post, vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer 11949-2021.